

**Príručka
pre žiacke
školské rady**

I.

**»Urob čo môžeš,
s tým, čo máš,
tam, kde si.«**

Theodore Roosevelt

Participácia na úrovni školy

Škola sa v období detstva a dospievania stáva pre žiakov druhým domovom, trávia v nej totiž podstatnú časť dňa. Je pre žiaka dôležitým miestom nielen v získavaní vedomostí, ale aj v rozvoji jeho osobnosti a budovaní vzťahov.

Je priestorom, v ktorom by sa mladí žiaci mali cítiť bezpečne a podporovaní; kde by si mali môcť vytvárať vlastný názor a formovať svoje postoje, životné hodnoty a vzťahy.

Vieme však, že dnes nestačí mať dostatok kvalitných vedomostí a teoretických poznatkov získaných v škole. Spoločnosť je nastavená tak, že je potrebné urobiť ďalšie kroky, aby sme boli úspešní a dokázali sa presadiť či zaradiť do aktívneho života.

Aby to mladí ľudia dokázali a vedeli „predať“ svoje vedomosti, potrebujú získať potrebné zručnosti a kompetencie. V tomto ponímaní sa práve škola môže stať priestorom pre rozvoj participácie a aktívneho občianstva žiakov.

Participácia žiakov na úrovni školy

- ☞ Účasť na rozhodovaní o veciach týkajúcich sa školy.
- ☞ Účasť na formovaní a rozvoji školy.

Prečo participácia žiakov v škole?

- ☞ Žiaci poskytujú svoj pohľad na vec a riešenia problému.
- ☞ O žiakoch so žiakmi — „nie o nás, bez nás“.
- ☞ Žiaci majú právo vyjadriť svoj názor.
- ☞ Žiaci sa zaujímajú o priestor, v ktorom študujú.

Prečo by mal žiak participovať na živote školy?

- ☞ Má prístup k informáciám.
- ☞ Môže vstupovať do rozhodovacích procesov na škole.
- ☞ Spolurozhodovať pomáha žiakovi osvojiť si prijaté rozhodnutia a považovať ich aj za svoje vlastné.
- ☞ Učí sa, „rastie“ a osobnostne i občian sky sa rozvíja.

Šesť najčastejších obáv z demokratickej školy a podpory participácie žiakov

1. Poriadok a disciplína

„Vieme si to predstaviť, keď žiaci budú rozhodovať o poriadku v škole!“

Žiacka demokracia neznamená chaos. Škola sa prostredím nelíši od iných inštitúcií, každý chápe, že pravidlá sú dôležité. Je jednoduchšie dodržiavať pravidlá, ktorým žiaci rozumejú a na ktorých tvorbe sa podieľali.

2. Výsledky učenia

„Načo majú žiaci hodnotiť učiteľov a učebný proces, keď tomu nerozumejú?“

Každý má iný prístup k učeniu. Možnosť vyjadriť sa k štýlu učenia prináša pocit angažovanosti a dôležitosti v rámci hierarchii školy. Samozrejme existuje riziko, že žiak, ktorý sa cíti napadnutý či oklamáný, môže mať tendenciu vyjadriť sa impulzívnym spôsobom. Skúsenosť však ukazuje, že tieto tendencie časom ustupujú.

3. Práva bez zodpovednosti

„Práva žiakov nemajú prerásť ich zodpovednosť.“ Ak sú žiaci braní ako „ignorantská“ a nezodpovedná masa, ktorá len prijíma učebnú látku, je pre nich ťažké pochopiť, čo by mali vyžadovať od učiteľov a školy. Ak naopak škola žiakom umožní využívať ich práva, budú vedieť zhodnotiť, čo môžu od nej a od učiteľov chcieť a vyhnú sa

neadekvátnym požiadavkám.

4. Chýbajúca motivácia

„Naši žiaci aj tak nič neurobia.“

Poskytnutie priestoru žiakom, aby prijateľným spôsobom „vybili svoju energiu“ a využili ju na rozvoj školy, je prínosom pre všetkých. Striktné dodržiavanie pravidiel ubíja v žiakoch entuziazmus, kreativitu a tvorivosť. Poskytnime im viac priestoru, príležitostí a možností rozhodnúť sa. Zvýšime tým ich motiváciu nielen pre učenie.

5. Žiaci robia zlé rozhodnutia

„Ak umožníme žiakom rozhodovať, ako zaistíme, aby urobili dobré rozhodnutia?“

Zlá otázka. Správne by mala znieť:

„Kto určí, čo je dobré rozhodnutie? Ak sa žiakom poskytne aspoň minimálna možnosť voľby, všeobecné výsledky budú lepšie. Okrem iného je to praktická cesta, ako ich učiť analytickému a kritickému mysleniu.“

6. Nemáme na to čas

„Nemôžeme si dovoliť diskutovať o týchto otázkach. Bude menej času na učenie.“

Praktizovanie demokracie je dôležité ako každý iný predmet, ktorý učíme v škole. Správna organizácia, manažment, spolupráca medzi žiackymi školskými radami, koordinátorom a vedením školy umožňuje nenarušovať proces učenia a zároveň sa učiť demokracii v praxi.

Žiacka školská rada — účinný nástroj partici- pácie v škole

Žiacka školská rada (ďalej často len ŽŠR) vytvára priestor pre demokraciu žiakov priamo v škole. Zastupuje ich záujmy, názory, postoje a potreby vo vzťahu k riaditeľovi, vedeniu školy i k zástupcom rodičov.

Rada je orgán, ktorý vzniká priamymi voľbami a reprezentuje žiakov základnej alebo strednej školy.

V slovenskej legislatíve ustanovuje zriadenie žiackych rád v škole zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve. Vznik a poslanie ŽŠR upravuje § 26.

Päť dôvodov pre vznik ŽŠR v škole

- ☞ zvýšenie konkurencieschopnosti školy
- ☞ podpora učenia, prepájanie formálneho a neformálneho vzdelávania
- ☞ zníženie konfliktov, rozdielov a nedostatkov
- ☞ zlepšenie „disciplíny“ a rešpektovanie pravidiel vytvorených žiakmi
- ☞ udržateľná demokracia na škole

Podnet k založeniu ŽŠR môže prísť zdola priamo od žiakov alebo je iniciatívou vedenia školy — riaditeľa, ktorý ma záujem o to, aby v rámci školy fungoval tento prvok participatívnej demokracie.

Voľby členov ŽŠR

Existuje viacero modelov volieb členov ŽŠR v závislosti od veľkosti a typu školy, počtu tried a žiakov. V zákone je stanovený počet členov ŽŠR — pre základné školy to je 5 až 9 zástupcov žiakov a pre stredné školy 5 až 11 zástupcov. Voľby by mali prebiehať formou tajného hlasovania. Najčastejšie sa na školách stretávame s tromi modelmi volieb.

1. Triedne voľby

Žiaci si v jednotlivých triedach volia zástupcu — člena ŽŠR, ktorý bude danú triedu zastupovať. Často je to zároveň aj predseda triedy.

2. Ročníkové voľby

Ak má škola väčší počet tried, využíva sa model, v ktorom si žiaci volia jedného zástupcu z daného ročníka.

3. Celoškolské priame voľby

Voľbám predchádza kampaň, v rámci ktorej sa kandidáti do ŽŠR prezentujú všetkým žiakom školy a uchádzajú sa o ich priazeň a volebné hlasy. Výhodou tohto modelu je, že do ŽŠR budú zvolení zástupcovia, ktorí o členstvo v nej sami prejavili záujem a samotní žiaci budú poznať, kto sú ich zástupcovia v ŽŠR.

Po uskutočnení platných volieb je potrebné vyhotoviť zápisnicu z volieb v dvoch origináloch (jeden pre ŽŠR, druhý pre riaditeľa školy).

Štatút ŽŠR

O novovzniknutej ŽŠR je potrebné mať písomný dokument, aby mohla byť riadne akceptovateľným orgánom školy. Môže mať formu stanov, zakladacej listiny, úpravy práv a povinností či štatútu. Práve štatút ŽŠR je najčastejšie používanou formou. V prílohe publikácie ponúkame vzorový návrh, ktorý je možné prispôbiť potrebe danej žiackej školskej rade. Štatút by mal obsahovať jasne stanovené práva a povinnosti ŽŠR, jej pravidlá fungovania, základné úlohy a činnosti v danej škole. Je to riadny dokument, ktorý podpisuje a za ktorého plnenie zodpovedá zvolený predseda ŽŠR. Odporúča sa dať štatút podpísať aj riaditeľovi školy ako potvrdenie toho, že ho akceptuje.

Základné úlohy ŽŠR

- ☞ Voliť a odvolávať zástupcu žiakov v Rade školy.
- ☞ Podieľať sa na tvorbe, zmenách a dodržiavaní školského poriadku.
- ☞ Dávať návrhy k výchove, vzdelávaniu a mimoškolským aktivitám.
- ☞ Riešiť problémy či sťažnosti žiakov voči vedeniu školy a opačne.
- ☞ Prijímať, konzultovať a iniciovať návrhy na zveladenie priestorov školy.
- ☞ Vyjadrovať sa k podstatným otázkam v oblasti práce s mládežou v školskom prostredí.
- ☞ Diskutovať o veciach dôležitých pre mládež a navrhovať riešenia.

- ☞ Spolupodieľať sa na organizovaní dodatočných študijných aktivít v škole.
- ☞ Hľadať možnosti, ako získať financie na fungovanie ŽŠR a jej aktivity.
- ☞ Podporovať atmosféru spolupráce medzi žiakmi a učiteľmi.
- ☞ Zapájať žiakov do aktivít ŽŠR.
- ☞ Spolupracovať pri práci s inými inštitúciami a ŽŠR.
- ☞ Poskytovať žiakom priestor na rozhodovanie o dôležitých veciach či zmenách súvisiacimi s chodom školy.
- ☞ Komunikačne „prepojiť“ žiakov a vedenie školy.

Výhody a pozitíva, ktoré prináša ŽŠR

- ☞ Zlepšenie komunikácie, informovanosti a spolupráce medzi žiakmi, učiteľmi a vedením školy.
- ☞ Učí žiakov demokraticky a diplomaticky využívať právo na vlastný názor, vyjadrovať sa k veciam, ktoré sa ich týkajú, argumentovať a obhajovať svoje záujmy. Zároveň ich učí tolerancii a počúvaniu druhých.
- ☞ Pomáha žiakom v osobnostnom i profesijnom rozvoji (rozvoj potrebných zručností a získanie kompetencií) s cieľom, aby sa z nich stali zrelé, sebavedomé a nezávislé osobnosti.
- ☞ Žiaci sa stávajú lojálnymi k svojej škole, môžu ju či spolužiakov zastupovať v mimoškolskom prostredí (napríklad v mládežníckych parlamentoch, obecných radách mládeže a pod.).

Predvídateľné prekážky/bariéry rozvoja ŽŠR

- ✚ Neochota vedenia školy, učiteľov a ostatných žiakov podporiť činnosť ŽŠR.
- ✚ Zlyhávajúca komunikácia resp. spolupráca medzi ŽŠR a vedením školy.
- ✚ Nízka atraktivita pôsobenia v ŽŠR a nedocenená aktivita jej koordinátora.
- ✚ Nedostatok financií, času a zlé podmienky pre fungovanie ŽŠR.
- ✚ Nedostatok kreativity, tvorivosti a iniciatívy zo strany členov ŽŠR.
- ✚ Pasivita členov ŽŠR a nefungujúce princípy tímovej práce a komunikácie.

Po založení ŽŠR si je potrebné uvedomiť, že tím sa práca nekončí. Každá žiacka školská rada sa postupne formuje, rozvíja a dosahuje určité výsledky. Rozhodujúcim kritériom žiackej participácie je miera zapojenia žiakov do rozhodovacieho procesu.

Jednotlivé stupne participácie si môžeme predstaviť ako pomyselné schody, po ktorých je potrebné vystúpiť, aby sme sa dostali na vrchol. Identifikovali sme sedem takýchto stupňov:

1. Pasívne informovanie

Žiaci sú len informovaní a pasívne akceptujú rozhodnutia „zhora“.

2. Formálna účasť

Žiaci môžu formálne prispievať materiálom alebo byť zdrojom informácií, času, pracovnej sily a pod.

3. Aktívna účasť

Žiaci môžu prispievať cez svoju účasť na stretnutiach a vlastné zapájanie sa.

4. Spolupodieľanie sa

Zapojenie sa do tvorby stratégie a plánovania programov, činnosti a aktivít.

5. Partnerstvo / spolupráca

Spolupráca s inými partnermi pri realizácii stanovených plánov a cieľov.

6. Konzultovanie

Konzultácie pri definovaní problémov a príprava rozhodovacieho procesu.

7. Spolurozhodovanie

Účasť v rozhodovacom procese, iniciovanie aktivít, realizácia programov a následné hodnotenie (zástupca žiakov v Rade školy).

Hlavní aktéři ŽSR

Člen ŽŠR

- ✎ Je riadne volený zástupca žiakov v ŽŠR
- ✎ Je jeho rozhodnutím byť aktívny ako člen žiackej školskej rady

Skôr ako sa žiak rozhodne pre svoje aktívne zapojenie do ŽŠR, je dobré zamyslieť sa nad tým, akými vlastnosťami a zručnosťami disponuje, v čom má nedostatky a čo v sebe chce rozvíjať vzdelávaním, tréňovaním alebo nadobudnutými skúsenosťami. Medzi zručnosťami, ktoré môže mať člen ŽŠR alebo sa im pôsobením v ŽŠR môže priučiť, radíme:

- ✎ Osobnostné zručnosti (prirodzená autorita, osobnostná zrelosť, charizma, temperament, etika a morálka, imidž, charakter a pod.).
- ✎ Sociálne zručnosti (sociálna zrelosť, komunikácia, asertivita, empatia, emocionálna inteligencia a pod.).
- ✎ Odborné zručnosti (vedomosti o mládežníckej politike, jazykové znalosti, počítačové zručnosti, rétorika, prehľad legislatívy v oblasti mládeže a ŽŠR, základy psychológie a pedagogiky a pod.).
- ✎ Metodické zručnosti (metódy práce, didaktické zručnosti, práca s pomôckami, vyjednávanie, časový manažment, mediácia konfliktov, líderstvo a pod.).

Základné úlohy člena ŽŠR

- ✎ Vyjadruje sa k podstatným otázkam, návrhom a opatreniam školy v oblasti výchovy a vzdelávania.

- ✎ Podieľa sa na tvorbe a dodržiavaní školského poriadku.
- ✎ Predkladá riaditeľovi a vedeniu školy svoje návrhy a stanoviská žiackej školskej rady.
- ✎ Podľa záujmu a potrieb žiakov organizuje rôzne podujatia a aktivity.

Aby člen ŽŠR mohol naplňovať ciele školskej demokracie a efektívne pôsobiť v žiackej rade, mal by sa zamerať na rozvoj a získanie týchto šiestich kompetencií:

- ✎ Schopnosť reprezentovať.
- ✎ Schopnosť práce v tíme.
- ✎ Schopnosť motivovať druhých.
- ✎ Komunikácia (zameranie na prezentáciu a cilitáciu).
- ✎ Projektové myslenie.
- ✎ Kritické myslenie.

Koordinátor ŽŠR

Je osoba z radov učiteľov, ktorej žiaci dôverujú a od ktorej vedia prijať aj spätnú väzbu. Koordinátora by si mali vyberať žiaci na základe vlastností, ktoré sú rešpektované mladými ľuďmi (dôveryhodnosť, spoľahlivosť, nekonfliktnosť a pod.).

Roly koordinátora ŽŠR

- ☞ Partner pre žiakov — uľahčuje komunikáciu žiakov s vedením školy.
- ☞ Zjednocovateľ — stmeluje kolektív žiackej školskej rady a napomáha formovaniu tímu.
- ☞ Informátor — informuje žiakov o možnostiach participácie.
- ☞ Motivátor — motivuje žiakov k aktivite a podporuje ich kreativitu.

Úlohy koordinátora ŽŠR

- ☞ Predkladá návrh vedeniu školy pre vznik žiackej školskej rady.
- ☞ Pomáha pri príprave základných dokumentov ŽŠR.
- ☞ Podnecuje a usmerňuje žiakov pri zakladaní ŽŠR.
- ☞ Koordinuje priebeh volieb členov ŽŠR.
- ☞ Spolupracuje s triednymi učiteľmi.
- ☞ Uľahčuje kontakt s vedením školy a učiteľmi.
- ☞ Vo výnimočných prípadoch zvoláva zasadnutie ŽŠR.
- ☞ Podporuje spoluprácu s inými žiackymi školskými radami.
- ☞ Podporuje účasť zástupcov ŽŠR v mestských mládežníckych a obecných parlamentoch.
- ☞ Zabezpečuje zahrnutie nákladov na činnosť ŽŠR do rozpočtu školy.
- ☞ Spolupodieľa sa na pozitívnej propagácii ŽŠR (najmä) medzi učiteľmi.
- ☞ Pomáha cez zástupcu ŽŠR formulovať požiadavky pre Radu školy.

Čo zmôže koordinátor, keď to v ŽŠR nefunguje? Praktické riešenia na rôzne situácie v ŽŠR.

I.

Problém z praxe: Na vašej škole ŽŠR existuje, ale je neaktívna a jej voľby sú na základe nejasných kritérií. Študenti ani učitelia nevidia ŽŠR ako nástroj, ktorý môže prispieť ku kvalite školy.

Tip: Zvolajte stretnutie študentov a rozprajte sa s nimi o začatí nanovo. Spoločne brainstormujte, čo by sa malo zmeniť. Vytvorte priestor na dialóg medzi študentami a učiteľmi s cieľom vytvoriť spoločnú komunitu na škole.

II.

Problém z praxe: Študenti nepoznajú svojich zástupcov v ŽŠR, sú počas roka neaktívni. Členovia rady nezhromažďujú informácie o študentoch či problémových oblastiach a nevyjadrujú sa k nim.

Tip: Motivácia študentov začať pracovať na aktivitách ŽŠR je podmienená atraktivnosťou, ich záujmami a kapacitami. Skúste za účasti ŽŠR navrhnúť oblasti, ktoré by mohli byť zmenené. Mali by byť pre študentov atraktívne, no zároveň v rámci ich kapacít (podľa možnosti spoločná párty, dohoda na jedálnom lístku, výber farby na stenu učebne a pod.).

III.

Problém z praxe: Vaša rola koordinátora sa obmedzila len na pomoc s prvotnými aktivitami. Alebo naopak, ako koordinátor robíte všetko za členov ŽŠR. Tento prístup nepodporuje dlhodobú úspešnosť fungovania ŽŠR. Študenti potrebujú udržať motiváciu, možno niekde zvýšiť svoje kompetencie, aby mohli rozbehnúť zložitejšie projekty.

Tip: Stretávajú sa pravidelne so ŽŠR a spoločne riešte plány akcií. Plánujte strategicky, aby ste vedeli, kde bude ŽŠR potrebovať pomoc od vás alebo vedenia školy.

IV.

Problém z praxe: V autoritatívnej škole študenti tvoria najspodnejšiu priečku v hierarchii. Takéto ich postavenie neprospieva vzdelávaciemu procesu. Ktoré školy sú úspešné? Prieskumy dokazujú, že sú to tie, v ktorých sa kladie dôraz na potreby a záujmy študentov. V dobrej škole sa nezabúda, že sme tam pre študentov.

Tip: Hovorte so svojimi kolegami o potrebe zapojenia študentov do procesu učenia. Vytvorte na to podmienky. Pozvite študentov, aby sa podieľali na tvorbe pravidiel školy.

V.

Problém z praxe: Učebné výsledky alebo aj niečo viac? V „klasickej“ škole je najdôležitejšie, aby študenti dosahovali čo najlepšie výsledky v učení. Iných aktivít je málo, rodičia sú väčšinou informovaní len o povinnostiach študentov. V škole sa však dá naučiť aj všeličo iné, nielen učebná látka. Aby sa študenti efektívne učili, potrebujú cítiť podporu okolia.

Tip: Spýtajte sa študentov, čo očakávajú od školy. Pozvite ich, aby pravidelne hodnotili spôsoby učenia. Pozvite rodičov na zasadnutia žiackej rady, zapájajte školu do iných aktivít.

Rada mládeže Prešovského kraja

IMPROVE

RMPK je občianske združenie, ktoré v Prešovskom kraji združuje mimovládne organizácie, mládežnícke parlamenty a neformálne mládežnícke skupiny, ktoré vyvíjajú činnosť v prospech detí a mladých. Sme platformou, ktorá vytvára jednotný „hlas“ mládežníckych organizácií v Prešovskom kraji.

Okrem networkingu, realizujeme neformálne vzdelávania mladých najmä v oblasti získavania zručností potrebných pre ich lepšie uplatnenie v budúcnosti (školenia zamerané na rozvoj mäkkých zručností, napr. kritické myslenie, advokácia, prezentačné, komunikačné zručnosti, práca v tíme, time management, plánovanie a pod.).

Podporujeme participáciu mládeže na živote škôl, obcí, miest a regiónu, prispievame k tvorbe a realizácii regionálnej a miestnej mládežníckej politiky. Pod našou koordináciou vykonáva činnosť Stredoškolský parlament PSK, ktorého úlohou je sieťovať žiacke školské rady v Prešovskom kraji.

Svojimi aktivitami zastrešujeme miestnu a lokálnu úroveň (žiacka a miestna samospráva) a regionálnu úroveň (Stredoškolský parlament PSK a členské organizácie RMPK). Našou víziou je aktívna mládež, ktorá bude žiť kvalitný a plnohodnotný život v kraji. Mládež, ktorá využíva

ponúkané príležitosti, reálne sa zapája do života na úrovni školy, komunity a kraja, iniciuje pozitívne zmeny, participuje na zmenách k zlepšeniu života mladého človeka v kraji.

Naším poslaním je podnecovať mládež k aktivite prostredníctvom vytvárania príležitostí a zabezpečenia podmienok k jej sebarealizácii. Výsledkom našej činnosti je vznik mnohých mládežníckych parlamentov v okresných mestách PSK, sme autorom Stratégie PSK pre mládež na roky 2015—2020 a od roku 2006 až po súčasnosť systematicky pracujeme so ŽŠR.

Aktivity RMPK zamerané na ŽŠR a aktívnu spoluprácu so školami

1. Odborné semináre pre ŽŠR

Vzdelávacie semináre zamerané na rozvoj a efektívne fungovanie žiackych školských rád na stredných školách. Ich cieľom je poskytnutie základných informácií a vedomostí o ŽŠR, podpornej legislatíve, kompetenciách členov ŽŠR a zároveň umožňujú vzájomnú výmenu skúseností ŽŠR z vlastnej činnosti. Semináre sa realizujú tematicky pre nových členov (základný seminár), skúsenejších členov (nadväbový seminár) aj koordinátorov ŽŠR.

2. Konferencia pre ŽŠR

Cieľom konferencie je prostredníctvom zaujímavých prednášok inšpirovať členov a koordinátorov ŽŠR, informovať o nových trendoch a programoch v rámci práce

s mládežou, zvýšiť záujem o názory a postoje mládeže a snaha vziať mladých ľudí do života svojej školy. Účastníci konferencie majú možnosť prezentovať dosiahnuté výsledky, a tiež zlepšiť spoluprácu medzi žiakymi školskými radami na území Prešovského kraja (inšpirácia, motivácia, odovzdanie skúseností).

3. imProve program

Dlhodobý vzdelávaco-mentoringovo-praktický program pre mládež vedený neformálnymi metódami. Tréninky sa konajú formou pravidelných mesačných stretnutí zameraných na osobnostný rozvoj aktívnych študentov stredných škôl. Tréninky sú zamerané na zlepšenie mäkkých, komunikačných aj prezentačných zručností; na zlepšenie advokačných schopností, vyjadrovania sa, projektovania; na nadobudnutie praktických zručností pri organizovaní podujatí v praxi. Program využíva „gamifikačné“ prvky. Účastník programu získava na konci certifikát potvrdzujúci jeho celoročný rozvoj.

4. Stredoškolský parlament PSK

Vznikol 13. novembra 2009 pod záštitou Rady mládeže Prešovského kraja, aby navzájom prepojil žiacke školské rady stredných škôl v Prešovskom kraji. Cieľom SP PSK je reprezentovať žiakov stredných škôl vo vzťahu k predsedovi a zastupiteľstvu samosprávneho kraja, zlepšiť komunikáciu medzi žiakmi stredných škôl a zástupcami

Prešovského kraja a prispievať k upevňovaniu spolupráce medzi jednotlivými ŽŠR na území PSK. Členovia SP PSK sú volení počas Konferencie pre ŽŠR.

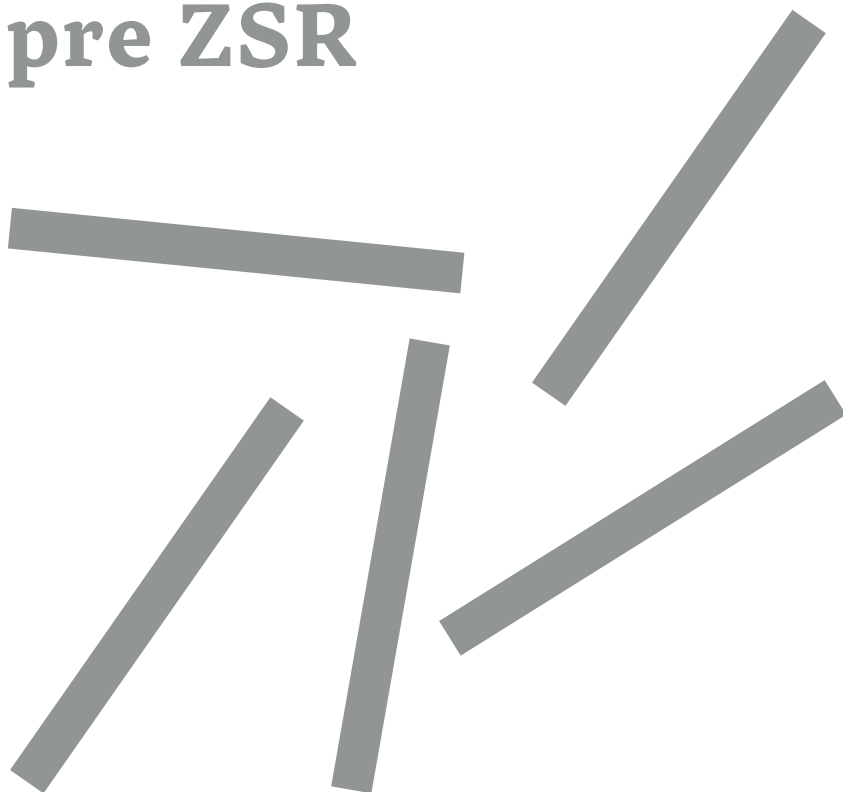
5. Grantový program #zlepšimeto

Cieľom grantového programu #zlepšimeto je skvalitnenie života mladých ľudí na stredných školách v Prešovskom kraji prostredníctvom angažovaných žiackych školských rád (ŽŠR). Grantovú výzvu vyhlasuje každoročne RMPK v spolupráci s Prešovským samosprávnym krajom, ktorý je hlavný finančný donor. Grant sa zameriava najmä na podporu projektov, ktoré reagujú na zlepšenie prostredia žiakov v škole, zlepšovanie demokratických procesov v škole, dobrovoľnícke aktivity a celkové zapájanie žiakov do života strednej školy.

6. Individuálna ponuka RMPK pre ŽŠR a školy

- ☞ vzdelávacie aktivity „šité na mieru“ pre členov a koordinátorov ŽŠR.
- ☞ teambuliding pre tímy žiackych školských rád, adaptačné dni.
- ☞ konzultácie, podpora a informačný servis pre ŽŠR.
- ☞ možnosť zapojiť sa do medzinárodných projektov.
- ☞ zastupovanie RMPK na národných i medzinárodných fórach určených pre mladých.
- ☞ osobnostný i profesijný rozvoj ako dobrovoľník v RMPK.

**Zaujímavé
webstránky
a odkazy
pre ŽSR**

Organizácie a inštitúcie

- ☞ www.rmpk.sk
Rada mládeže Prešovského kraja.
- ☞ www.pracasmladezou.sk
Iuventa — Slovenský inštitút mládeže.
- ☞ www.minedu.sk
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.
- ☞ www.po-kraj.sk
Prešovský samosprávny kraj.

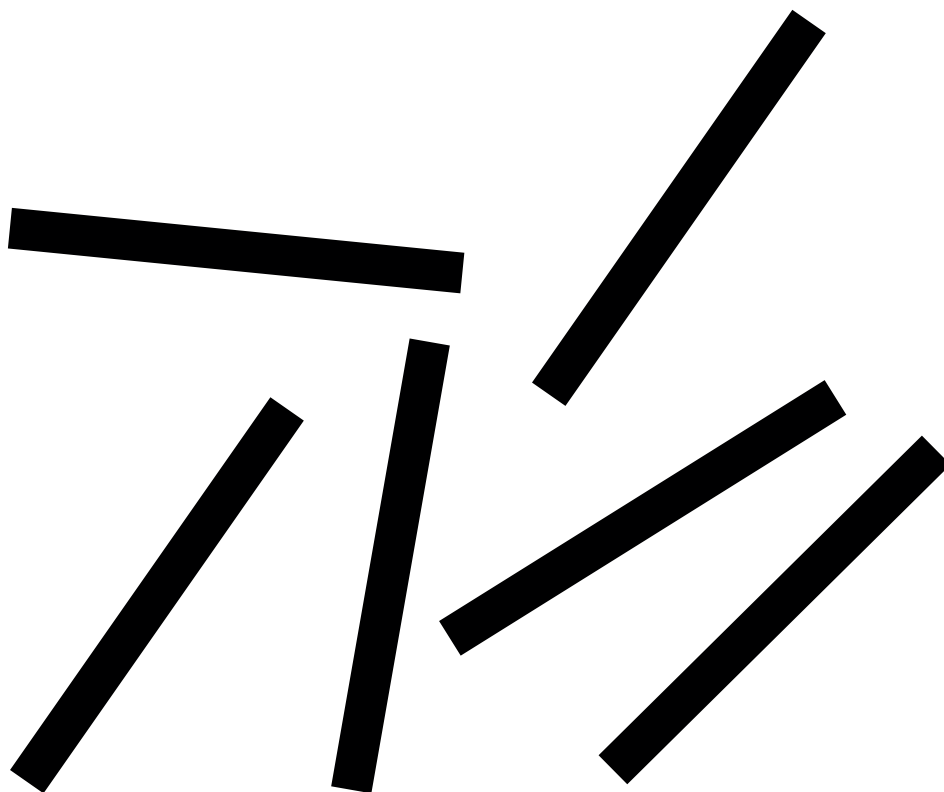
Nadácie, donori

- ☞ www.nadaciaorange.sk
- ☞ www.spolocnost.o2.sk
- ☞ www.karpatskanadacia.sk
- ☞ www.itesco.sk
- ☞ www.coop.sk
- ☞ www.nadaciaspp.sk
- ☞ www.nadaciavub.sk
- ☞ www.nadaciatatrabanky.sk
- ☞ www.visegradfund.org
- ☞ www.nds.sk
- ☞ www.nadaciaeset.sk
- ☞ www.knbj.sk
- ☞ www.osf.sk
- ☞ www.erasmusplus.sk

Zaujímavosti a inšpirácie

- ☞ www.mladez.sk/ponuky/
Rôzne ponuky školení, grantov, práce, stáží a kurzov.
- ☞ www.eurodesk.sk
Informačný portál o vzdelávacích mobilitách v zahraničí.
- ☞ www.dobrovolnictvo.sk
Dobrovoľnícke ponuky.
- ☞ www.pdco.sk
Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií.
- ☞ www.eduworld.sk
Portál s databázou škôl, kurzov, školení pre mladých i dospelých.
- ☞ www.cenef.sk
Centrum pre podporu neformálneho vzdelávania.
- ☞ www.zmudri.sk
Online platforma približujúca témy, ktoré sa mladým zídu v bežnom živote.
- ☞ www.youthwatch.sk
Prináša nové trendy, inovácie vo vzdelávaní a v práci s mládežou.
- ☞ www.dofe.sk
Medzinárodná cena Vojvodu z Edinburghu.
- ☞ www.growni.sk
Portál ponúk so vzdelávaním, mentoríngom, dobrovoľníctvom, stážami a prácou.

Prílohy

**Zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe
v školstve a školskej samospráve a o
zmene a doplnení niektorých zákonov
v znení neskorších predpisov**

**§ 26
Žiacka školská rada**

(1)
Žiacka školská rada (ďalej len „žiacka rada“) reprezentuje žiakov a zastupuje ich záujmy vo vzťahu k riaditeľovi a vedeniu školy. Žiacku radu možno ustanoviť v

- a) strednej školy;
- b) základnej školy so všetkými ročníkmi.

(2) Žiacka rada je ustanovená v

a) strednej škole, ak počet členov určený v odseku 3 písm. a) zvolí v tajnom hlasovaní nadpolovičná väčšina žiakov strednej školy; o voľbách vyhotovia žiaci zápisnicu, ktorú predložia riaditeľovi školy,

b) základnej škole, ak počet členov určený v odseku 3 písm. b) zvolí v tajnom hlasovaní nadpolovičná väčšina žiakov piateho až deviatego ročníka základnej školy; o voľbách vyhotoví výchovný poradca zápisnicu, ktorú predloží riaditeľovi školy.

(3)

Žiacka rada má v

a) strednej škole 5 až 11 členov a tvoria ju tí žiaci, ktorí vo voľbách získali najvyšší počet hlasov žiakov zúčastnených na voľbách,

b) základnej škole má 5 až 9 členov a tvoria ju tí žiaci piatego až deviatego ročníka, ktorí vo voľbách získali najvyšší počet hlasov žiakov zúčastnených na voľbách; funkčné obdobie žiackej rady v základnej škole je do konca školského roku, v ktorom sa uskutočnili voľby.

(4)

Žiacka rada

- a) sa vyjadruje k podstatným otázkam, návrhom a opatreniam školy v oblasti výchovy a vzdelávania,
- b) sa podieľa na tvorbe a dodržiavaní školského poriadku,
- c) zastupuje žiakov vo vzťahu k riaditeľovi a vedeniu školy a predkladá im svoje stanoviská a návrhy.

(5)

Žiacka rada v strednej škole okrem pôsobností podľa odseku 4

- a) zastupuje žiakov aj navonok,
- b) volí a odvoláva zástupcu žiakov do rady školy.

(6)

Žiacka rada je schopná sa uznášať, ak je na jej zasadnutí prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov. Na platné uznesenie žiackej rady je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných členov žiackej rady. Na platné uznesenie žiackej rady v strednej škole vo veci voľby a odvolania zástupcu žiakov do rady školy je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých členov žiackej rady.

(7)

Náklady na činnosť žiackej rady sa po dohode s riaditeľom školy uhrádzajú z rozpočtu školy.

(8)

Podrobnosti o zložení žiackej rady, o spôsobe jej ustanovenia vrátane výmeny jej členov a o spôsobe rokovania určí štatút žiackej rady; ak ide o žiacku radu v strednej škole, štatút žiackej rady určí aj podrobnosti o voľbe zástupcu žiakov do rady školy“.

Vzorový štatút žiackej školskej rady

Preambula

V zmysle ustanovenia § 26 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa vydáva tento štatút žiackej školskej rady.

Článok I.

Základné ustanovenie

1. Názov
2. Adresa sídla

Článok II.

Pôsobnosť a poslanie žiackej školskej rady

1. Žiacka školská rada (ŽŠR) je ustanovená podľa § 26 zákona NR SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
2. ŽŠR je iniciatívnym a poradným samosprávnym orgánom, ktorý sa vyjadruje k otázkam výchovy a vzdelávania.

Článok III.

Činnosť žiackej školskej rady

1. ŽŠR sa vyjadruje ku všetkým závažným skutočnostiam, ktoré sa vzťahujú k práci školy, vyjadruje sa k návrhom a opatreniam školy v oblasti výchovy a vzdelávania a podáva návrhy na mimoškolské činnosti a podujatia, ktoré zároveň organizuje.

2. ŽŠR rieši problémy a sťažnosti žiakov s vedením školy. Zastupuje žiakov vo vzťahu k riaditeľovi a k vedeniu školy, predkladá im svoje stanoviská a návrhy, zastupuje žiakov aj navonok.

3. ŽŠR prijíma, konzultuje a iniciuje návrhy na zveľadenie priestorov školy.

4. ŽŠR iniciuje školskú záujmovú činnosť.

5. ŽŠR sa podieľa na tvorbe a dodržiavaní školského poriadku.

6. ŽŠR volí a odvoláva zástupcu žiakov do rady školy.

7. ŽŠR je schopná uznávať sa, ak je na jej zasadnutí prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov. Na jej platné uznesenie je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných ... členov ŽŠR. Na platné uznesenie ŽŠR vo veci voľby a odvolania zástupcu žiakov do rady školy je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých členov ŽŠR.

Článok IV.

Zloženie žiackej školskej rady a spôsob voľby jej členov

1. ŽŠR má ... členov

2. Členmi ŽŠR sú zastupovaní všetci žiaci školy.

3. V každej triede sa zvolí jeden zástupca tajným hlasovaním.

4. Zo zástupcov tried sa v celoškolských voľbách tajným hlasovaním zvolí určený počet členov ŽŠR.

5. Členovia ŽŠR si spomedzi seba zvolia predsedu a podpredsedu tajným hlasovaním.

6. Z každej voľby sa robí zápisnica.

7. Predsedom ŽŠR sa stáva žiak, ktorý v tajnom hlasovaní získa najväčší počet hlasov.

8. Ak zanikne členstvo v ŽŠR napríklad ukončením štúdia alebo odvolaním, členmi ŽŠR sa stanú žiaci, podľa počtu získaných hlasov vo voľbách do ŽŠR.

Článok V.

Práva a povinnosti člena žiackej školskej rady

1. Člen má právo:

a) voliť a byť volený,

b) navrhovať kandidátov na funkciu predsedu ŽŠR,

c) byť informovaný o všetkých skutočnostiach, ktoré sú predmetom rokovania ŽŠR a slobodne sa k nim vyjadrovať,

d) hlasovať ku všetkým uzneseniam ŽŠR,

e) predkladať na rokovanie ŽŠR vlastné námety, prípadne materiály.

Člen ŽŠR je povinný sa zúčastňovať na jej zasadnutí. Neospravedlnená účasť na troch po sebe nasledujúcich zasadnutiach sa hodnotí ako nezáujem o výkon funkcie a neplnenie povinností člena ŽŠR podľa tohto štatútu.

2. Člen ŽŠR je povinný zabezpečiť ochranu osobných údajov chránených všeobecne záväznými právnymi predpismi.

3. Z každého zasadnutia ŽŠR sa vyhotoví zápisnica a priloží sa k nej prezenčná listina účastníkov zasadnutia.

Článok VI.

Povinnosti predsedu žiackej školskej rady

1. Predseda ŽŠR je štatutárnym orgánom, ktorý riadi činnosť žiackej školskej rady a koná v jej mene.

2. Predseda ŽŠR zvoláva, pripravuje a riadi zasadnutia ŽŠR.

Článok VII.

Hospodárenie žiackej školskej rady

1. ŽŠR zabezpečuje svoju činnosť z prostriedkov rozpočtu školy na tento účel určenými v súlade s osobitnými predpismi.

2. ŽŠR nemá vlastný majetok

3. ŽŠR hospodári podľa schváleného rozpočtu na príslušný kalendárny rok.

4. Návrh rozpočtu predkladá na schválenie rade školy jej predseda najneskôr jeden mesiac pred začiatkom kalendárneho roka, na ktorý sa rozpočet zostavuje.

Článok VIII.

ŽŠR zasadá v určený deň v prvý týždeň v mesiaci, ak nie je stanovené inak.

Článok IX.

Tento štatút bol prerokovaný a schválený na zasadnutí ŽŠR dňa ... a od toho dňa nadobúda účinnosť

.....
dátum

.....
podpis predsedu ŽŠR

.....
podpis riaditeľa školy

Použitá literatúra

M. Bošňaková, J. Miháliková. *Tretia vlna*
— *Profesionálna podpora žiackých školských*
rád, Iuventa, 2010

J. Miháliková, M. Gajdošová. *Rok so žiackou*
školskou radou, Iuventa, 2011

Referencia pro Zák 2019

#zlepsimeto

vigall

Obsah

	Participácia na úrovni školy	5
	Žiacka školská rada — účinný nástroj participácie v škole	9
	Hlavní aktéri ŽŠR	15
	Rada mládeže Prešovského kraja	20
	Zaujímavé webstránky a odkazy pre ŽŠR	24
	Prílohy	
	Zákon o ŽSR	29
	Vzorový štatút ŽŠR	30

Tento projekt bol podporený z dotácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR „Programy pre mládež 2014 — 2020“, ktorú administruje IUVENTA — Slovenský inštitút mládeže.

Príručka je pre vnútornú potrebu organizácie.

Vydavateľ

Rada mládeže Prešovského kraja
Vajanského 17, Prešov
rmpk@rmpk.sk

Spracovala

Mgr. Dagmara Verešpejová

Grafický dizajn a DTP

Jakub Lenart

Použité písmo

Inka A Small

Fotografie

archív RMPK

Druhé, upravené vydanie v roku 2021.

www.rmpk.sk

**Rada
mládeže**
Prešovského
kraja